

# STAAT VAN HET

AMSTERDAMSE  
FUNDEREND ONDERWIJS

## DATA EN METHODEN

bbo



× Gemeente  
× Amsterdam  
×

Auteurs:

Onderzoek & Statistiek: Merel van der Wouden, Frederique van Spijker, Leyla Reches, Shy Moehamatdjilil, Renske Hoedemaker, Najib El Moussaoui, Mats Nagel, Ellen Lindeman

Samenwerkingsverband PO Amsterdam-Diemen: Marjolein Bomhof, Anke Suijkerbuijk

Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen: Alexander Röntgen, Wishal Sanchit

Eindredactie: Willy Francissen

Voor vragen naar aanleiding van deze publicatie: [info@swvadam.nl](mailto:info@swvadam.nl)

Amsterdam, 8 april 2026

# Inhoud

<b>Inhoud</b>	<b>4</b>
Data Vensters	5
Data Leergroei	5
Data Cito vo	11
Data werkzame onderwijsprofessionals, instroom en uitstroom	13

## Data Vensters

Voor de analyse van de tevredenheidsscores en sociale veiligheid heeft een datalevering vanuit Vensters plaatsgevonden. Uiteindelijk hebben we de data van 70 deelnemende vo-scholen en 77 deelnemende po-scholen kunnen gebruiken. Voor scholen uit het gespecialiseerd onderwijs waren te weinig gegevens beschikbaar om op te nemen in dit onderdeel.

## Data Leergroei

### Datalevering

Om de leergroei van Amsterdamse basisschoolleerlingen in beeld te brengen heeft een datalevering plaatsgevonden via Parnassys. Alle Amsterdamse basisscholen zijn hiervoor uitgenodigd in het koppelportaal van Parnassys, waarin zij de datalevering konden accepteren. Zij zijn via hun bestuur van te voren op de hoogte gesteld van het doel van het onderzoek. In totaal hebben 174 van de 215 Amsterdamse basisscholen de koppeling geaccepteerd. Vooral uit Centrum en Zuid hebben relatief veel scholen de koppeling niet geaccepteerd.

Van de 174 scholen die data hebben geleverd gebruikten 125 tot 127 scholen in 2023/'24 en 123 tot 124 scholen in 2024/'25 in groep 7 de Cito 3.0 toets of de Leerling in Beeld toets (het aantal scholen wisselt per vak). Dit betreft maximaal 4.450 leerlingen in cohort 2023/'24 en maximaal 4.550 leerlingen in cohort 2024/'25. Om hun leergroei in beeld te brengen zijn alle toetsresultaten van groep 5 tot en met groep 7 nodig. Het verschilt per vak van hoeveel leerlingen er een complete toetsreeks beschikbaar was. Een van de redenen voor het ontbreken van volledige toetsdata is dat leerlingen worden doorgetoetst. Dit betekent dat leerlingen een toets van een vorig of volgend toetsmoment maken. Deze leerlingen kunnen we niet meenemen in de analyses omdat dit de leergroei vertekent. Een leerling die een toets van een volgend toetsmoment maakt (bijvoorbeeld een M6-toets eind groep 5) zal in de meeste gevallen een kleinere groei in vaardigheidsscore laten zien dan als het de toets behorend bij dat moment had gemaakt. En een leerling die een toets van een vorig toetsmoment maakt (bijvoorbeeld een M5-toets eind groep 5) zal over het algemeen een grotere groei in vaardigheidsscores laten zien. Het doortoetsen gebeurt het vaakst bij begrijpend lezen en rekenen-wiskunde en in mindere mate bij spelling/taalverzorging.

Soms waren er dubbele toetsresultaten voor een leerling beschikbaar, een leerling had dan bijvoorbeeld op een E5-moment twee E5-toetsen met verschillende vaardigheidsscores in Parnassys geregistreerd staan. In deze gevallen is in de analyse van de hoogste vaardigheidsscore uitgegaan.

### Analyse IEP-toetsen niet mogelijk

Er zijn meerdere toetsaanbieders voor het leerlingvolgsysteem. Na Cito is IEP in Amsterdam de meest gekozen toetsaanbieder. In de datalevering zaten in cohort 2023/'24 31 scholen die in groep 7 de IEP-toets gebruikten en in cohort 2024/'25 23 tot 30 scholen (dit verschilt per vak). In cohort 2023/'24 waren van slechts 164 leerlingen alle toetsresultaten in groep 5 tot en met groep 7 compleet beschikbaar en in cohort 2024/'25 van maximaal 115 leerlingen. Dit is te weinig om een representatief beeld voor Amsterdam te geven.

Tabel 1. Overzicht aantal leerlingen met Citotoetsen in datalevering Parnassys, cohort 2023/'24

Vak	Selectie	Nieuw-								Totaal
		Centrum	west	Noord	Oost	Weesp	West	Zuid	Zuidoost	
<b>Begrijpend lezen</b>	Een Citotoets gemaakt	312	1175	849	994	240	958	695	602	5825
	E7-toets is Cito	251	689	690	573	173	937	496	581	4390
<b>Begrijpend lezen</b>	Volledige reeks	224	583	523	401	139	821	389	464	3544
<b>Begrijpend lezen</b>	Volledige reeks excl. doortoetsen	210	414	447	343	123	659	376	278	2850
<b>Rekenen-Wiskunde</b>	Een Citotoets gemaakt	312	1172	848	1001	240	955	694	604	5826
	E7-toets is Cito	251	688	688	575	172	934	558	584	4450
<b>Rekenen-Wiskunde</b>	Volledige reeks	222	578	518	446	141	818	459	468	3650
<b>Rekenen-Wiskunde</b>	Volledige reeks excl. doortoetsen	201	448	427	355	121	663	420	314	2949
<b>Spelling</b>	Een Citotoets gemaakt	312	1170	850	995	240	954	695	604	5820
	E7-toets is Cito	252	680	687	576	172	936	559	585	4447
<b>Spelling</b>	Volledige reeks	202	577	517	466	141	815	463	461	3642
<b>Spelling</b>	Volledige reeks excl. doortoetsen	191	509	484	402	128	703	445	354	3216

Tabel 2. Overzicht aantal scholen met Citotoetsen in datalevering Parnassys, cohort 2023/'24

Vak	Selectie	Nieuw-								Totaal
		Centrum	west	Noord	Oost	Weesp	West	Zuid	Zuidoost	
n.v.t.	Totaal aantal scholen	11	38	31	30	8	28	34	23	203
n.v.t.	Geen data geleverd	4	4	2	3	0	2	13	4	32
<b>Begrijpend lezen</b>	Een Citotoets gemaakt	7	30	24	24	7	26	20	18	156
	E7-toets is Cito	6	20	18	16	6	26	17	18	127
<b>Begrijpend lezen</b>	Volledige reeks	6	16	16	13	5	26	13	18	113
<b>Begrijpend lezen</b>	Volledige reeks excl. doortoetsen	6	15	16	13	5	26	13	18	112
<b>Rekenen-Wiskunde</b>	Een Citotoets gemaakt	7	30	24	24	7	26	20	18	156
	E7-toets is Cito	6	19	18	16	6	26	17	18	126
<b>Rekenen-Wiskunde</b>	Volledige reeks	6	17	16	14	5	26	15	18	117
<b>Rekenen-Wiskunde</b>	Volledige reeks excl. doortoetsen	6	15	16	14	5	26	15	18	115
<b>Spelling</b>	Een Citotoets gemaakt	7	31	26	24	7	26	20	18	159
	E7-toets is Cito	6	18	18	16	6	26	17	18	125
<b>Spelling</b>	Volledige reeks	5	16	16	15	5	26	15	18	116
<b>Spelling</b>	Volledige reeks excl. doortoetsen	5	16	16	15	5	26	15	18	116

Tabel 3. Overzicht aantal leerlingen met Citotoetsen in datalevering Parnassys, cohort 2024/'25

Vak	Selectie	Centrum	Nieuw- west	Noord	Oost	Weesp	West	Zuid	Zuidoost	Totaal
<b>Begrijpend lezen</b>	Een Citotoets gemaakt	270	1068	848	799	238	917	670	672	5482
	E7-toets is Cito	215	718	729	593	199	894	551	649	4548
<b>Begrijpend lezen</b>	Volledige reeks	190	608	602	388	173	774	408	517	3660
<b>Begrijpend lezen</b>	Volledige reeks excl. doortoetsen	180	411	468	336	133	599	390	300	2817
<b>Rekenen- Wiskunde</b>	Een Citotoets gemaakt	270	1070	848	800	238	917	671	672	5486
	E7-toets is Cito	215	719	729	594	199	895	547	648	4546
<b>Rekenen- Wiskunde</b>	Volledige reeks	190	616	600	484	173	778	469	520	3830
<b>Rekenen- Wiskunde</b>	Volledige reeks excl. doortoetsen	180	460	500	415	145	618	440	337	3095
<b>Spelling</b>	Een Citotoets gemaakt	270	1065	848	801	238	917	671	672	5482
	E7-toets is Cito	215	716	727	592	205	891	550	649	4545
<b>Spelling</b>	Volledige reeks	190	618	604	499	179	775	468	504	3837
<b>Spelling</b>	Volledige reeks excl. doortoetsen	183	552	562	427	164	669	438	397	3392

Tabel 4. Overzicht aantal scholen met Citotoetsen in datalevering Parnassys, cohort 2024/'25

Vak	Selectie	Nieuw-								Totaal
		Centrum	west	Noord	Oost	Weesp	West	Zuid	Zuidoost	
n.v.t.	Totaal aantal scholen	11	38	31	30	8	28	34	23	203
n.v.t.	Geen data geleverd	4	4	2	3	0	2	13	4	32
<b>Begrijpend lezen</b>	Een Citotoets gemaakt	7	28	22	22	6	26	19	19	149
	E7-toets is Cito	6	18	19	16	5	26	15	19	124
<b>Begrijpend lezen</b>	Volledige reeks	6	16	18	12	5	26	15	18	116
<b>Begrijpend lezen</b>	Volledige reeks excl. doortoetsen	6	16	18	12	5	25	15	18	115
<b>Rekenen-Wiskunde</b>	Een Citotoets gemaakt	7	30	22	22	6	26	19	19	151
	E7-toets is Cito	6	18	19	16	5	26	15	19	124
<b>Rekenen-Wiskunde</b>	Volledige reeks	6	16	18	15	5	26	15	18	119
<b>Rekenen-Wiskunde</b>	Volledige reeks excl. doortoetsen	6	16	18	15	5	26	15	18	119
<b>Spelling</b>	Een Citotoets gemaakt	7	29	22	22	6	26	19	19	150
	E7-toets is Cito	6	17	19	16	5	26	15	19	123
<b>Spelling</b>	Volledige reeks	6	16	18	16	5	26	15	18	120
<b>Spelling</b>	Volledige reeks excl. doortoetsen	6	16	18	15	5	25	15	18	118

Tabel 5. Overzicht aantal leerlingen met IEP-toetsen in datalevering Parnassys, cohort 2023/'24

Vak	Selectie	Centrum	Nieuw- west	Noord	Oost	Weesp	West	Zuid	Zuidoost	Totaal
<b>Lezen</b>	Een IEP-toets gemaakt	51	435	252	322	64	NA	136	NA	1260
<b>Lezen</b>	E7-toets is IEP	50	429	225	313	63	NA	133	NA	1213
<b>Lezen</b>	Volledige reeks	NA	76	88	NA	NA	NA	NA	NA	164
<b>Rekenen</b>	Een IEP-toets gemaakt	51	436	253	322	64	NA	136	NA	1262
<b>Rekenen</b>	E7-toets is IEP	50	432	226	315	62	NA	133	NA	1218
<b>Rekenen</b>	Volledige reeks	NA	75	88	NA	NA	NA	NA	NA	163
<b>Taal verzorging</b>	Een IEP-toets gemaakt	51	435	252	322	64	NA	140	NA	1264
<b>Taal verzorging</b>	E7-toets is IEP	50	430	223	317	63	NA	136	NA	1219
<b>Taal verzorging</b>	Volledige reeks	NA	73	86	NA	NA	NA	NA	NA	159

Tabel 6. Overzicht aantal scholen met IEP-toetsen in datalevering Parnassys, cohort 2023/'24

Vak	Selectie	Centrum	Nieuw- west	Noord	Oost	Weesp	Zuid	Totaal
<b>Lezen</b>	Een IEP-toets gemaakt	1	10	8	6	2	4	31
<b>Lezen</b>	E7-toets is IEP	1	10	8	6	2	4	31
<b>Lezen</b>	Volledige reeks	NA	3	3	NA	NA	NA	6
<b>Rekenen</b>	Een IEP-toets gemaakt	1	10	8	6	2	4	31
<b>Rekenen</b>	E7-toets is IEP	1	10	8	6	2	4	31
<b>Rekenen</b>	Volledige reeks	NA	3	3	NA	NA	NA	6
<b>Taalverzorging</b>	Een IEP-toets gemaakt	1	10	8	6	2	4	31
<b>Taalverzorging</b>	E7-toets is IEP	1	10	8	6	2	4	31
<b>Taalverzorging</b>	Volledige reeks	NA	3	3	NA	NA	NA	6

Tabel 7. Overzicht aantal leerlingen met IEP-toetsen in datalevering Parnassys, cohort 2024/'25

Vak	Selectie	Centrum	Nieuw- west	Noord	Oost	Weesp	West	Zuid	Zuidoost	Totaal
Lezen	Een IEP-toets gemaakt	53	406	246	300	57	NA	118	NA	1180
Lezen	E7-toets is IEP	1	24	18	10	0	NA	6	NA	59
Lezen	Volledige reeks	NA	3	2	0	NA	NA	NA	NA	5
Rekenen	Een IEP-toets gemaakt	52	415	255	302	57	NA	122	NA	1203
Rekenen	E7-toets is IEP	15	109	67	53	5	NA	18	NA	267
Rekenen	Volledige reeks	NA	23	14	11	NA	NA	NA	NA	48
Taal verzorging	Een IEP-toets gemaakt	54	420	264	324	57	NA	147	NA	1266
Taal verzorging	E7-toets is IEP	45	263	143	163	17	NA	75	NA	706
Taal verzorging	Volledige reeks	NA	33	36	46	NA	NA	NA	NA	115

Tabel 8. Overzicht aantal scholen met IEP-toetsen in datalevering Parnassys, cohort 2024/'25

Vak	Selectie	Centrum	Nieuw- west	Noord	Oost	Weesp	Zuid	Totaal
Lezen	Een IEP-toets gemaakt	1	10	9	6	2	4	32
Lezen	E7-toets is IEP	1	10	5	4	0	3	23
Lezen	Volledige reeks	NA	2	2	0	NA	NA	4
Rekenen	Een IEP-toets gemaakt	1	10	9	6	2	4	32
Rekenen	E7-toets is IEP	1	10	8	6	1	3	29
Rekenen	Volledige reeks	NA	4	4	3	NA	NA	11
Taalverzorging	Een IEP-toets gemaakt	1	10	9	6	2	4	32
Taalverzorging	E7-toets is IEP	1	10	8	6	1	4	30
Taalverzorging	Volledige reeks	NA	4	5	4	NA	NA	13

## Data Cito vo

De gegevens over toetscores voor Nederlandse leesvaardigheid en woordenschat, rekenen-wiskunde en Engelse leesvaardigheid en woordenschat komen uit het leerlingvolgsysteem van Stichting Cito: Leerling in Beeld VO (voorheen Cito Volgsysteem VO – CVVO).

### Toetsmomenten en toetsniveau

Elke onderwijstype heeft een eigen toets. Scholen kiezen zelf op welk niveau een leerling de toets maakt. Meestal komt dit overeen met het onderwijstype dat de leerling volgt, maar scholen mogen hiervan afwijken. Resultaten voor 'vwo' betekenen dus: resultaten van leerlingen die de toets op vwo-niveau hebben gemaakt.

De resultaten op de Cito-vaardigheidstoetsen zijn beschikbaar voor vier toetsmomenten: aan het begin van het eerste leerjaar (T0) en aan het einde van het eerste (T1), tweede (T2) en derde leerjaar (T3). Aan het einde van het derde leerjaar (T3) zijn er structureel minder afnames van de toets dan op de andere toetsmomenten. In deze rapportage bespreken we daarom de toetsresultaten aan het einde van het tweede leerjaar (T2). Het doel van de analyse is om een beeld te krijgen van het niveau van leerlingen tegen het einde van de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

Scores binnen één vaardigheid (bijvoorbeeld Nederlandse leesvaardigheid) zijn direct vergelijkbaar tussen de verschillende onderwijstypes. Scores op verschillende vaardigheden, bijvoorbeeld Nederlandse leesvaardigheid en Nederlandse woordenschat, zijn *niet* onderling vergelijkbaar.

Stichting Cito heeft de schaal waarop de vaardigheidsscores worden berekend recent aangepast. Om deze redenen kunnen de scores in dit rapport kunnen niet worden vergeleken met de scores uit de vorige Staat van het Amsterdamse Voorgezet Onderwijs ([O&S, 2022](#)).

De vaardigheidsscores kunnen worden omgerekend naar referentieniveaus. Voor Nederlandse leesvaardigheid en rekenen/wiskunde zijn dit de fundamentele niveaus (F-niveaus). Dit zijn de niveaus die leerlingen zouden moeten beheersen aan het einde van verschillende onderwijstypen:

- 1F: einde basisonderwijs;
- 2F: einde vmbo
- 3F: einde havo; einde vwo voor rekenen-wiskunde
- 4F: einde vwo voor taal.

### **Dataset en representativiteit**

De dataset bevat gegevens van 41 Amsterdamse scholen (brin-vestigingen). In deze rapportage analyseren we de resultaten voor toets T2. De dataset bevat gegevens van 35 scholen voor toets T2. Per afnamejaar bevat de dataset gegevens van 21 á 26 scholen. Het aantal leerlingen dat de toets heeft gemaakt verschilt per jaar, toetsmoment en onderwijstype, maar is altijd tenminste honderd.

De totale groep scholen in het onderzoek is een redelijke afspiegeling van de totale groep Amsterdamse scholen voor voortgezet onderwijs. Het gemiddelde cijfer voor het centraal examen van de groep scholen in het onderzoek is ongeveer gelijk aan het gemiddelde in Amsterdam. De scholen in het onderzoek hebben wel een iets hogere achterstandsscore dan gemiddeld in de stad. Een hogere achterstandsscore betekent dat er meer leerlingen op de school zitten met een risico op onderwijsachterstanden ([CBS, 2024](#)). Verder zijn kleine scholen iets oververtegenwoordigd en grote scholen ondervertegenwoordigd in het onderzoek.

Ook qua onderwijstype zijn de scholen in het onderzoek geen perfecte afspiegeling van de totale groep Amsterdamse scholen. Vmbo-basis/kader(/theoretisch)-scholen zijn in het onderzoek oververtegenwoordigd; categorale vwo-scholen zijn ondervertegenwoordigd.

De groep scholen in de dataset verandert jaarlijks van samenstelling. In schooljaar 2018/'29 zijn er 26 Amsterdamse scholen met toetsresultaten op toetsmoment T2. Veertien van deze scholen hebben in de periode tot en met 2024/'25 elk jaar de T2-toets afgenomen (met uitzondering van 'coronajaar' 2019/'20). De overige scholen zitten één of meerdere jaren

niet in de dataset. Andere scholen zijn later gestart met het afnemen van de T2-toets. Het is niet uit te sluiten dat veranderingen in de gemiddelde toetsscores door de tijd deels worden veroorzaakt door de veranderende samenstelling van de groep scholen. Op landelijk niveau zijn er geen aanwijzingen dat de representativiteit van de steekproef door de jaren heen veranderd. Deze analyse is niet uitgevoerd voor de Amsterdamse steekproef.

Er worden meer toetsen afgenomen op vmbo-niveau dan op havo- en vwo-niveau. De resultaten voor havo en vwo kunnen dus meer schommelen, omdat ze gebaseerd zijn op een kleinere groep leerlingen.

## **Data werkzame onderwijsprofessionals, instroom en uitstroom**

SEO heeft de analyse voor de werkzame onderwijsprofessionals, instroom en uitstroom uitgevoerd. Voor de berekening van het aantal werkzame onderwijsprofessionals, instroom en uitstroom zijn de onderwijspersoneelsbestanden op 1 oktober van het betreffende jaar gebruikt. Leraren werkzaam bij onderwijsinstellingen in Amsterdam zijn geïdentificeerd en daarbij is er onderscheid gemaakt tussen het primair onderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs. De personeelsgegevens zijn beschikbaar op instellingsniveau, maar een instelling kan meerdere vestigingen hebben, soms ook in verschillende gemeenten. De regel is gehanteerd dat instellingen waarvan tweederde of meer van de vestigingen buiten Amsterdam ligt, niet worden meegenomen in de onderzoekspopulatie. Op basis van de overgebleven instellingen is bepaald welk aantal onderwijsprofessionals werkzaam is in Amsterdam. De mobiliteit van het onderwijspersoneel is in kaart gebracht door de personeelsbestanden van twee opeenvolgende jaren op persoons- en functieniveau te vergelijken. Leraren die in het eerste jaar nog niet in een bepaalde onderwijsfunctie werkzaam waren, maar in het tweede jaar wel, worden beschouwd als instroom. Leraren die in het eerste jaar wel een bepaalde onderwijsfunctie hadden, maar in het tweede jaar niet meer, worden gezien als uitstroom. Leraren die in beide jaren dezelfde onderwijsfunctie hadden, worden beschouwd als behoud. Voor de in- en uitstroom is de arbeidsmarktpositie op 1 oktober geanalyseerd, respectievelijk voorafgaand aan of na afloop van hun onderwijsfunctie.

